

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 220.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e61799/facsimile.pdf> (tilgået 02. august 2024)

Anvendt udgave: *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

meget vel, at det, om det end kunde ske — hvad jeg ikke troer — nage kunde sættes, at Ministeriet allerede paa denne Rigsdag foretog eller fremlagde de fornødne Foranstaltninger i de af mig nævnte Retninger, desfor at det endog maatte være villigt til at gaae ind paa disse; men jeg troer, at det vil være af stor Betydning for Høsten og af ligesaa stor Betydning for Ministeriet, om det maatte ville aabent og bekræftede sig om disse af mig nævnte Reformers i Almindelighed eller i særdeleshed. Med Hensyn til at jeg saaledes har maattet gaae ud fra, at egentlige Foranstaltninger fra Regeringens Side ikke naar kunne være at udføre, har jeg tilladt mig at udvide min Forbeholdelse til et Par administrative Skridt, som jeg har troet, at det vil være værdt at have Regeringens Tønde om; jeg har nemlig troet, at det vil kunne være, at baade Regeringen og denne Forsamling kunde mene, at der kunde være nogen Anledning til at søge at forberede og forberede de Reformers, som dog i ethvert Fald og i et betydeligt Omfang maatte foretages og foretages snart, ved en offentlig Underretning, som den, den nærværende Rigsdagsmand her ligesom for Frederiksborg Amt's Distrikt (Dronen) og jeg selv i Stamborne i 1844 have foretaget. Det har været at frembringe Kædet om at høre Ministeriets Mening derom, fordi det ikke kan nægtes, at en Anordning af en saadan Underretning, hvortil Ministeriet jo var fuldkommen kompetent, kunde være at gøre det for en offentlig og nødvendig, uoprettelig maatte være til alle stor meget Lyd i Forholdene, men ogsaa til egen Bættelighed for Landbefolkningen, der af et saadant positivt Skridt vilde hente Fortrøstning og Forvisning om, at Reformernes ikke vilde udføres; thi i Forhold, hvorigjennem Høst engang har faaet Lov til at trænge, kan det ikke betvivles, at Reformers ikke længe ville løbe vane paa sig, naar der virkelig trængtes til dem. Jeg troer derfor, at en saadan Underretning kommission maatte være kunne tjene til Fortrøstning og Beroligelse for mange Landmænd. Det er et ligende Hensyn, som har bekræftet mig til at henholde, om det under den Forudsætning, at der dog vil medgaae en Tid, inden Regeringen vil kunne iværksætte de herhen hørende Reformers i deres fulde Omfang, om der i Hensynet dertil ikke kunde være Opfordring for Ministeriet til at udvælge aabent, om hvilke herhen hørende Lovs det agtede i ethvert Fald allerede at forelægge den første lovgivende Rigsdagsforsamling, og om en Høst-Årbejdningsselskab ikke uafsluttet vilde være en blandt disse. Jeg skal indfræmme mig til disse Vurderinger og afvente det høiagtede Ministeriums Svar.

Indenrigsministeren: I Anledning af den ærede Rigsdagsmands Opfordring skal Indenrigsministeriet foreløbigt bemærke, at de under det forrige Ministerium udgivne provisoriske Love, som sigte til at fremme det i Opfordringen omhandlede Formaal, vilde blive forelagte den første lovgivende Rigsdagsforsamling, navnlig den provisoriske Forordning af 2de Mai d. A. angaaende Jordens Afkastelse til Dyreføde af Hattighede og Voliger for husvilde Personer paa Landet, samt Indførelsen af Forbudet for Høstere og Leiere med at tage Indtækt tilhuse. Den provisoriske Forordning af 17de f. M., der gaaer ud paa, at Søvegaardes Dyreføde til Stamborne i Fremtiden er skal finde Sted, er allerede i en udvidet Skikkelse optagen i Grundlovs-Udkastet, hvorved saaledes denne Hensigt i det Helt vil komme under Rigsdagsforsamlingens Overretelse. Dette foreløbigt.

Derneft tillader jeg mig at meddele Rigsdagsforsamlingen, at Regeringen betragter det som en Hovedopgave at tilvejebringe en Ordning af Landbefordning, hvorved Jordens Bruger, saavdt muligt, beholder fri Raadighed over sine Kræfter, sin Tid og sin Besiddelse, altsaa at gjenneføre en, paa Nærhedsgrunden grundet, Afledning af saadanne nu besvarende Forhold, som lagge Hindring i Veien for den fri personlige Stilling og Virksomhed. I Hensend dertil skal jeg forelægge Rigsdagsforsamlingen, hvilke Reformers af Landbefordningens Regeringen er bekendt paa, med den næste lovgivende Forsamlings Behandling, at iværksætte. Udførelsen af den vigtige Forordning af 27de Mai d. A., sigende til Forberedning af Grundmænd og Indvænter's Saar, er bleven tilføjet, at det er Regeringens Hensigt i sin Tid at forelægge den tilkomende Høstrepræsentation et Udkast til en Lov om Afledning og ogsaa af det ved tidligere Contrakter betingede Naturarbejde af vedligeholdelse og Voliger, saaledes

agter Regeringen at forelægge en Anordning om en gjenfalden billig Afledning af Gaardmandsboeriet. Fremdeles vil Regeringen og forelægge et Udkast til en Lov om en fuldstændig Ophævelse af Uligeligheden mellem det saakaldte privilegerede og uprivilegerede Gaardform. Disse tre nye Lovudkast ere allerede tilberedt forberede under det forrige Ministerium.

Saa er det og den nærværende Regering's Helt at udføre Udkast til Lov om de private, vedle Høstens Afslutning med tilførende Erklæring, og om det for et stort Antal af Landets Søndergaarde behøvede Forberedelse af Afledning med reserveret og billig Vedertag, i Forbindelse med en lovbekræftet Begrundning af Rettigheden til at ændre Forbeholdet og sammenlægge Søndergaarde, sigende til at forhindre, at Bondstanden i Tidernes Løb fortrænges fra Besiddelsen af Landets Søndergaarde.

Endvidere angaar, da kan jeg henholde til den utvilske almindelige Grundføtning. Om det bliver muligt at bringe denne Grundføtning til Afledning ved Udførelsen af et Lovudkast herom inden den første lovgivende Forsamling, kan jeg ikke sige. Det vil vist blive i Statens Interesse at paastande Indførelsen af den første lovgivende Rigsdagsforsamling, og man vil da maatte let kunne komme til at mange Tid og Kræfter til at udføre ogsaa disse Reformers indtil den Tid. Regeringen har derfor gjennem mig nævnt de Reformers, som den har anset for de mest paarrængende, og hvorefter den agter at forelægge den første lovgivende Forsamling Udkast. At alle Reformers dermed skulde ansees saaledes, troer jeg, at Ingen, efter hvad jeg har siddet og efter selve de forhaandenværende Forhold, vil tiltræde det nærværende Ministerium. Hvad angaar den af Rigsdagsmanden for Nordre Amt's Distrikt (Christensen) omtalte Retningsplan af en Landboercommission, da kan man et anse samme for hensigtsmæssig eller tilstræffelig. Forsaavidt dens Virkemåde nemlig skulde være at forberede nye Lovbestemmelser om Landbefordning i Almindelighed, da er den baade mindre fornøden, efterdem disse Forhold ere Regeringens vel kendte, og derhos et vel foreneligt med den nu indførte ministerielle Organisation. Forsaavidt det sned paastant, at den skulde efterføre tidligere Overrettelser af Landbefordningens, navnlig med Hensyn til Besiddelsen af Søndergaard, da vilde det saameget mindre at være tilstræffelig Anledning til en saadan Foranstaltning, som det hidtilværende Retsammer allerede paa den lovbekræftede Raade har søgt Underretning om lige Lovovertrædelser, og det derhos vil være Indenrigsministeriets Helt, naar en saadan Lovovertrædelse af Noget anmeldes for samme, og Retsværdigheden ledsages af Data, som paa nogen Raade berørte dens Rigtighed, da at foranstaltte Sagen undersej, navnlig ved Høstens Opkastelse, og naar dertil efter Underretningens Tilvejebringelse findes retlig Anledning, at paastande Overrettelser af Rettens Vel. Domstolene vilde da have at afgjøre, hvem der har havt Ret — det Offentlige, som har ladet Sagen anlagge, eller den Private, som mener, at han ingen Overtrædelse af Anordningen har begaaet. Dette synes at være den retteste og naturlige Fremgangsmaade, og til en herfra afsløgende Foranstaltning er der neppe nogen tilstræffelig Anledning.

Dahl: Jeg kan ved denne Leilighed ikke undlade at udvælge det Omst, som jeg er overbevist om, vedes ikke alene af flere i denne ærede Forsamling, men ogsaa af Mange i Høstens store Mængde, det nemlig, at alle blei Grundloven, men de organiske Love maatte komme frem og vedtages i denne Forsamling, saamange af dem, som det er muligt. Foruden de organiske Love, der ere nævnte af den ærede Indenrigsminister, skal jeg tillade mig at paapege i denne Retning Afkastationsloven, Dyrefødeloven, men jeg gjentager det, fremfor alle: Loven om Landbefordningens Ordning. Efter min Overbevielse vil det være en stor Høstgjærelse for Høsten, at disse Love komme for i denne Forsamling. At vi ere berettigede til at behandle og vedtage dem, kan jeg ikke betvivle; thi den, der er berettiget til i Grundloven at vedtage Grundføtningerne, er ogsaa berettiget til at vedtage, paa hvilken Raade disse Grundføtninger skulde gjenneføres i organiske Love. Den, som er berettiget til det Mere, maa ogsaa være berettiget til det Mindre. Jeg mener fremdeles, at et Dicitil som det nærværende er det rette Dicitil til at tage disse Love for; nu er Høsten saaledes frem, at man er tilbøielig